La integració de llengües i continguts a l'escola demana pas - Levante - 28/09/2016

EL REPORTATGE

La integració de llengües i continguts a l'escola demana pas

▶ LES IV JORNADES DE LA **UNITAT PER A L'EDUCACIÓ MULTILINGÜE** ABORDEN EL TRACTAMENT INTEGRAT DE LLENGÜES I CONTINGUTS A PARTIR DE **L'APRENENTATGE PER PROJECTES** ▶ LA UEM DESTACA EL POTENCIAL DE L'ESCOLA PÚBLICA PER **FORMAR CIUTADANS PLURILINGÜES**

LEVANTE-EMV VALÈNCIA

■ La Unitat per a l'Educació Multilingüe (UEM) és una estructura acadèmica creada per la Universitat de València (UV) i Escola Valenciana per a estudiar, impulsar i difondre el plurilingüisme. Entre altres iniciatives, des de fa quatre cursos, la UEM organitza trobades d'experts, investigadors i docents, que debaten en profunditat sobre les llengües a l'escola. Enguany, el tema de les IV Jornades d'experiències plurilingües, coorganitzades amb el Centre de Formació, Innovació i Recursos Educatius (Cefire) del cap i casal, ha estat La integració de llengües i continguts en una escola plurilingüe. La Facultat de Magisteri va acollir la setmana passada la trobada. Comptà amb tres especialistes de prestigi. Tudi Torró, Montserrat Ferrer i Oti Martí, que van destacar que la referida integració és més un horitzó educatiu que un punt de partida.

Les Jornades, a més, van analitzar casos reeixits d'integració de continguts i llengües, centrats en l'aprenentatge per projectes. Aquesta manera de treballar és un repte i alhora una oportunitat de canviar rutines educatives. Avaluant el context del centre, professors de diferents àrees trien un tema transversal prou ampli, que motive l'alumnat a estudiar, debatre i, sobretot, actuar amb les paraules. Durant una part del curs, el tema mobilitza els alumnes, els atorga la iniciativa i els impulsa més enllà de l'escola, en contacte amb la realitat social. Els projectes trenquen moltes fronteres. Entre professors (actius) i alumnes (passius). Entre assignatures lingüístiques i no lingüístiques, ja que situen les necessitats de comunicació en el centre de l'activitat escolar. Entre l'aula, com a microcosmos particular, i la resta de l'espai social. Entre dir i actuar, perquè els alumnes s'han de fer entendre i prenen consciència de com el món es crea i es transforma amb el llenguatge.

El director de Política Educativa, Jaume Fullana (2n per l'esquerra), va obrir les IV jornades de l'UEM. LEVANTE-EMV

Projectes transversals

Aquesta forma d'aprendre va sumant adeptes entre el professorat més dinàmic. Molt sovint, la implicació dels claustres en el projecte és total o assoleix percentatges ben alts. Els beneficis que reporten els projectes transversals superen de bon tros les reticències que s'hi poden adduir. Es demostra així que tancar el llibre de text no paralitza el procés d'ensenyament/aprenentatge. Tot al contrari. El fa molt més dinàmic, perquè hi involucra ensenyants, alumnes i famílies. Lliga la transmissió de continguts referencials i actituds favorables amb el desenvolupament de la competència comunicativa dels escolars. Competència que integra les destreses de recepció i producció en diverses llengües: les dues oficials (valencià i castellà), les estrangeres (anglés, francés...) i les altres que puga conéixer l'alumnat.

A més, els projectes fan que l'educació lingüística no siga patrimoni exclusiu dels especialistes d'idiomes, sinó una responsabilitat compartida per tots els professors. I de retruc obliga el professorat de llengua a participar en la formació integral dels alumnes, amb la transferència de sabers, destreses i valors.

El treball per projectes situa les necessitats de comunicació de l'alumnat en el centre de l'activitat escolar

Experiències de cinc centres

En les Jornades van participar professors de cinc centres públics, que van oferir un tast dels projectes més reeixits. El **CEIP Sant Joan de Ribera d'Alfara del Patriarca** va mostrar un projecte d'Educació Infantil centrat en els viatges a través dels somnis, desenvolupat en valencià, castellà i anglés. En el projecte, els xiquets interactuaven amb figures de l'imaginari popular, com el ratolí Pérez. A més de la implicació dels menuts, el projecte reforçava la competència narradora, la gestió de les emocions i tenia fins i tot virtuts terapèutiques, ja que tractava el temor com una experiència humana bàsica i ineludible.

El CEIP Cervantes de Sueca va presentar una seqüència de projectes que exploraven la idea de passat. La proposta que es feia als nens era viatjar a través del temps, implicant-hi totes les àrees lingüístiques i part de les no lingüístiques. El viatge en el temps anava de la prehistòria al present, fent servir recursos aparentment banals, com ara construir un castell medieval amb tetrabricks usats. La multifocalitat de perspectives construïa un objecte matisat i alhora molt pròxim a l'experiència dels alumnes.

Diversificació multilingüe

L'**IES Joan Fuster de Sueca** va desenvolupar els valors de l'olimpisme, posant l'èmfasi en el respecte als altres i en els drets humans com a salvaguarda de la diversitat. El detonant del projecte fou el tràgic final d'una atleta somali, Sàmia Iusuf Omar. Olímpica a Pequín, va morir ofegada quan fugia del seu país a causa de la repressió etnicoreligiosa. El projecte incloïa un bon grapat d'activitats, amb una diversificació multilingüe. Arrancava amb la lectura crítica d'una recreació literària de la història de Sàmia i acabava amb una cursa popular.

Per la seua banda, l'**IES Jaume I de Sagunt** va promoure un projecte que feia de la necessitat virtut. Com que havien de rebre estudiants de Secundària de Croàcia, amb els quals havien acordat un intercanvi acadèmic, van decidir que els mostrarien la població des de diferents angles: històric, monumental, festiu, musical, íntim... No es tractava de fer divulgació turística, sinó més aviat de mostrar l'orgull de viure en una comunitat amb un patrimoni riquíssim. Els alumnes d'ESO no solament havien de pensar en els seus *partners* i adreçar-s'hi en anglés. També revisaven la relació amb l'entorn, incloent-hi el paper de les llengües d'ús habitual, feien servir les opcions de les TIC al seu abast, com ara la producció de miniclips.

Discurs i paraula

Es va afegir a la presentació d'experiències el **CEIP El Castell d'Albalat dels Sorells,** un dels centres que més han excel·lit en el tractament integrat de llengües a partir de la defensa del valencià com a matriu de l'enfocament plurilingüe. El treball comença al primer cicle de Primària, on els xiquets descobreixen la força del discurs oral i de la paraula escrita. Comparen, per exemple les diferències entre el gènere epistolar convencional, recuperant l'hàbit d'enviar i rebre cartes en paper, franquejar-les, lliurar-les a la bústia... i els missatges de correu electrònic. La progressió de nivells manté en el global del projecte una distribució raonada dels usos comunicatius i la reflexió lingüística.

El balanç de les Jornades ha estat, a parer dels organitzadors, d'allò més satisfactori. S'hi han afiançat les bases per a seguir avançant en la difusió de l'educació multilingüe. I, sobretot, s'hi ha posat de manifest el potencial, poc conegut, de l'escola pública quant a la formació de ciutadans plurilingües.